СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 303. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 30 грудня 1931. — VOL. XXXIX. No. 303. Jersey City, N. J., Wednesday, December 30, 1931. THREE CENTS.

ДОМАГАЮТЬСЯ ФЕДЕРАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ НЮ ЙОРКУ

ВАШИНГТОН. — Перед сенатським комітетом, себто перед сенаторами Ля Фолетом, Костиґеном і Ґвилером, здавав звіт Вилєм Годсон в справі допомогової акції безробітним міста Ню Йорку. Містер Годсон є екзекутивним директором „Велфейр Кавнсил оф Ню Йорк Сіти."

Як добре обізнаний з відносинами міста, Годсон підчеркнув, що допомогова акція, оперта на добровільних жертвах приватних людей, буде рішучо замала, бо число безробітних доходить уже до 800,000, себто є пять разів більше ніж у часах нормальних. Він заявив, що яких 100,000 голов родин одержує допомогу, а коло 50,000 таких самих осіб є позбавлені всякої допомоги. Тепер видають допомогові інституції безробітним допомогу на $4,000,000 в місяць, але та допомога тільки держить людей при життю. Це все, а незабаром і тої не стане.

Годсон казав далі, що населення доволі щедро підпирає допомогові інституції й мало є випадків, щоби власники камяниць викидали людей на вулицю за неплачення ренту. Але мимо того треба числитися з великою катастрофою, якщо уряд не прийде з більшою помічю.

Сенатори, котрі слухали звіту Годсона, є теж за допомогу безробітним з боку уряду. Вони кажуть, що не треба боятися, що хтось уважатиме це за „безробітну пайку", бо не про слова чи назви тут ходить, а про ратунок людей.

Сенатський комітет вислухав ще звітів з Шикаго і Филаделфії, з яких виходить, що в Филаделфії є безробіття майже в кождім третім домі, а в Шикаго панують ще гірші відносини ніж у Ню Йорку.

ГОТОВІ ВЗЯТИ УЧАСТЬ У НАРАДАХ ЩОДО ДОВГІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Гувер заявив, що він не звертатиме уваги на неприхильне становище конгресу в справі знесення чи зменшення воєнних довгів, але вишле евентуально делегацію на европейську конференцію в справі воєнних довгів, якщо матиме певність, що на тій конференції будуть забезпечені американські інтереси.

ПОДАТКОВІ ЗВОРОТИ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу виготовив уже податкові звороти за 1931 рік. Виносять вони $69,476,930. Є вони майже на половину менші від зворотів з минулого року.

ЗАБОГАТО ДРУКУЮТЬ У ВАШИНҐТОНІ.

ВАШИНГТОН. — Заступник президента Куртіс також заговорив про ощадність. Він каже, що можна річно легко заощадити $500,000,000, якби ріжні бюра не друкували ріжні звіти і „непотрібні документи", яких ніхто не читає і які нікому непотрібні, а на які державна каса видає річно коло $500,000,000.

ШУКАЄ ДРУГОГО ВИЛСОНА.

КЕМДЕН (Ню Джерзи). — З причини річниці народин Вудрова Вилсона виголосив Генри Морґентав, бувший амбасадор до Туреччини, промову, в якій видвигнув ідеалізм Вилсона на ті його ідеали, які не можуть ніколи загинути.

Морґентав підчеркнув, що саме в теперішніх тяжких часах треба такої людини як Вилсон, бо тільки така людина могла би потягнути за собою нарід.

ХОЧУТЬ МАТИ ДЕМОКРАТИЧНУ КОНВЕНЦІЮ В АТЛЕНТИК СІТИ.

НЮ ЙОРК. — Френк Гейґ, мейор Міста Джерзи Сіти і дійсний демократичний бос стейту Ню Джерзи, намагається переФорсувати Атлентик Сіти на місце краєвої демократичної конвенції. Гейґ є зделкярований прихильником Ал Смита. Це є причиною, що прихильники говернора Рузвелта є за інше місце на конвенцію.

ШЕРИФ ПОМАГАВ ГРАБИТИ.

ГАРФОРД СІТИ (Індіяна). — Арештовано Айру Бартона, шерифа, бо обжаловано його за спілку з бандитами, які робили вломи до банків.

АМЕРИКАНЦІ НЕ ГОДНІ ЖИТИ БЕЗ ГЕРОЇВ.

НЮ ЙОРК. — Сер Е. Денисон Рос, англійський учений археольоґ, обїхавши Америку, каже, що він має для неї тільки слова похвали, бо знайшов тут стільки гарних річей, що йому не хочеться говорити про пороки. Каже, що він тут не міг іних бо-таки навчити, але зате сам навчився богато нового. А далі заявив, що в Америці витають кождого, хто прийде з Европи, як велику людину, вчену, малощо не героя, а ті люди на це поправді не заслугують. Пояснити дається це, на думку Роса, тим, що Американці люблять геройські постаті. Вони мають їх, як от Линдберга. А як нема нових, то вони їх фабрикують, от таких, що є героями хоч один день і в однім числі ґазети.

НАПАД БАНДИТІВ НА УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ.

Дня 24 грудня до льокалю Українського Демократичного Клюбу в Ню Йорку (59 Ст. Маркс Пл.) увійшли пять зоружених бандитів і забрали від присутних 620 долярів. Ніхто їм не супротивлявся і вони вийшли собі з кімнати зовсім спокійно.

ТРАГЕДІЯ ДІВЧИНИ.

Дня 17. листопада пострілила себе з револьвера в голову сімнадцятьлітня Віра Степурівна, дочка українського адвоката в Луцьку, який мешкає на свому хуторі в Киверцях. Нещасну дівчину негайно перевезли до шпиталя в Луцьку, де вона по кількох годинах закінчила життя. Похорон відбувся 19. XI.

„ПРАВНІ ДОРАДНИКИ".

На Волині, крім адвокатів, істнують ще ріжні „правні дорадники". Про практики деяких з цих „дорадників" можна написати неодну цікаву книжку. Для характеристики цих практик подамо тут один приклад: Група селян перед двома роками купила з парцеляції 205 десятин землі маєтку Велигори на Рівенщині, що належала до помощиці Ребезової. Виконання деяких формальностей і заведення гіпотеки взяв на себе п. С. С. за оплату... по 30 рублів золотом з десятини, всього на суму біля 30 тисяч зол. Гонорар не малий. Але п. С. тягне справу другий рік і все бере „залички", а кінця справи все нема. Набрав він тих заличок уже 12,500 зол. Правда, до 30 тисяч ще далеко, але чи близько до кінця полагоджения формальностей?

ВБИТІ І РАНЕНІ У ЧСР.

У Долішній Липовій на Чеськім Шлеську 1,000 безробітних заатакували поліцію каміннями, палицями та зброєю. Командант поліції був тяжко ранений. Поліція вжила зброї. 6 робітників були вбиті, 15 ранені. Були ранені і 6 поліцаїв.

ВИРОБНИЦТВО ОТРУЙНИХ ГАЗІВ НА ДОМАШНІЙ КУХНІ.

Гамбурський фабрикант Штольценберг видав книжку з приписами, як виготовляти воєнні трійливі гази на домашній кухні, а саме: фозген, іперит і левізит. Пацифістичні німецькі круги протестують.

БІБЛІЯ ГУТЕНБЕРГА.

„Дейлі Телеграф" розкриває таємничість продажі біблії Гутенберга. Біблію продали більшевики за посередництвом лондонських антикварних торговців за 30,000 фунтів стерлінгів. Під цю пору є на світі 41 примірників цієї біблії; зберігаються вони в національних бібліотеках. Проданий примірник закупили 1858 р. на ліцитації в Мінхені за 2,336 фляренів для Прилюдної ...пибзбірні в Ленінграді. Щойно цього року большевики продали вартісну памятку старовини.

ПРИСУД СМЕРТИ В ЧОРТКОВІ.

Наглий суд у Чорткові засудив Івана Скорупського (під замітом шпіонажі) на кару смерти. Обвинувачений приняв присуд спокійно; оборона вислала до президента держави прохання уласкавити засудженого.

ПОШУКУЄТЬСЯ АМАТОРІВ ДО ВИСТАВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ.

Аматорів, котрі бажали би підтримати заходи Українського Театру для піддержання української штуки в Ню Йорку, проситься підтримати цей театр своїми виступами в хорі. В найближчому часі буде влаштована вистава „Катерина", опери Аркаса. Виставою займається підписана.

Перша проба „Катерини" відбулася в Українськім Народнім Домі у вівторок, дня 29 грудня, в 8 годині вечером. На ній приймалося нових аматорів до хору.

Марія Гребенецька.

ВБИВСТВО ВИЗНАЧНОГО ВИЗВОЛЕНЦЯ.

Дня 11. листопада 1931 р. на стації Киверці, луцького повіту, сталася подія, яка схвилювала деякі громадські кола, як польські, так і українські. Бувший комендант місцевого постеруку, старший поліції Кравчик, в останнім часі аспірант слідчого уряду в Луцьку, вбив кількома вистрілами з револьвера знаного тут діяча „Визволеня", Яна Грабовського. Небіжчик, ще молодий мущина, 34 літ, був увесь час членом луцького повітового виділу й на цьому становищі причинився до соймикової допомоги на купівлю дому для української гімназії в Луцьку. Він перший підписав декларацію за українське шкільництво для Українців. При останніх виборах стояв першим кандидатом на посла з листи „Центролїву" і тоді його арештовано. Убивство сталося в домі небіжчика Грабовського. Арештований Кравчик пояснює свій вчинок сваркою з Грабовським через жінку небіжчика, з якою вбивник буцімто був у якихось близьких взаєминах. Чи це так, очевидно висвітлить слідство. Українці бачили в небіжчику прихильну собі людину. Тому то луцька повітова Просвіта сповістила про смерть бл. п. Грабовського окремою клепсидрою. Деякі українські громадяни їздили на його похорон, що відбувся в Киверцях.

ЗАЛОМАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЛЯНУ ПРАЦІ.

Як повідомляють з Москви, рада народних комісарів рішила привернути 6-денний тиждень праці в деяких промислових підприємствах. В рішенні сказано, що в Радянському Союзі 5-денний тиждень залишається далі основною формою часу праці, однак з днем 1. грудня 1931 р. радянський уряд позволяє деяким підприємствам перейти на перериваний 6-денний тиждень праці. Дальше постановлено, що на випадок переходу на перериваний тиждень праці спільними днями відпочинку мають бути 6, 12, 18, 24 і 30-тий кожного місяця.

ОЛЕНЬ У ЛЯМАНШІ.

На англійськім березі каналу Ля Манш гналися ловці за оленем. Олень добіг до морського берега і кинувся у воду. Решту дня та цілу ніч нещасний олень простояв у воді Ля Маншу близько берега. Рано ловці підїхали до нього моторовим човном, зловили його на арнан і притягнули до берега. На березі зібралася юрба людей та примусила ловців випустити оленя на волю.

ПОЧИТАННЯ ГАБСБУРГІВ НА БУКОВИНІ.

Дня 1. листопада (Задушні Дні) зложив якийсь прихильник Габсбургів вінець на камінню, що полишилося з памятника бувшої цісаревої Єлисавети в парку напроти префектури в Чернівцях. Цікаво відмітити, що побіч великої купи каміння йдуть кождого дня урядники префектури, інспектори та поліції і що — мабуть з пошани чи симпатії до Габсбургів — оставили вінок у супокою. При кінці листопада хтось засунув вінок у глиб каміння, так, що його майже не видно.

СІЛЬСЬКА МОЛОДЬ ДИЧІЄ.

Минулися ті часи, коли на селі парубки, як мали яку суперечку, виривали собі чуприну, або рахували зуби, а ціпок чи кіл був одинокою зброєю. Сьогодня все модернізується: ніж і револьвер — отсе зброя. Недавно кував парубок Григорайчук з Нових Мамаївців (Буковина) у коваля в Лужацьких коні. В часі коли він тримав коня за ногу, зайшов ззаду парубок Петрущак і всадив йому багнет у плечі. Першу поміч раненому дав д-р Моріц, а Петрущак помандрував до Іванової хати. Причина — мабуть заздрість.

ЮВИЛЕЙ ПЕРШОЇ ДРУКОВАНОЇ КНИЖКИ.

Дня 18. серпня 1931 р. минуло 350 літ від дня виходу в світ Острожської Біблії, що її видрукував в Острові Іван Федорович заходами й у друкарні князя Константина Константиновича Острожського. Культурно-освітна секція луцької Просвіти відсвяткувала 350-літній ювилей українського друкарства на Волині й Острожської Біблії святочним ранком, що відбувся 15. листопада в салі Просвіти. Голова секції, п. В. Островський, прочитав реферат з нагоди ювилею, при чому дав коротенький огляд історії писання й друкування книжок, змалював рівень культури на Волині в XVI. ст., нагадав головніші моменти з історії українського друкарства та зілюстрував тодішню літературну мову й характер літературних творів уступами з книжки цих творів. Серед зібраних була, крім старшого громадянства, місцева молодь, а серед неї і шкільна.

ВТІКАЮТЬ З РАДЯНЩИНИ.

В останніх днях почали масово втікати з радянської Білорусі на польський бік вже не тільки селяни, але й мешканці міст та інтелігенція. В районі Дзісни, Віленки і Ракова перейшли на польський бік 17 селян, 9 міщан і 4 інтелігенти, між ними один лікар, 2 урядовці й один студент. Часто переходять кордон теж вояки з радянської граничної сторожі.

2 КАРИ СМЕРТИ В ПЕРЕМИШЛІ.

Суд присяжних розглядав справу 6 селян із Верблян (пов. Яворів), обвинувачених у душогубстві Мих. Манька. Безпосередніх виновників убивства, Василя та Федька Шипків, засудив на кару смерти (шибеницею), жінку вбитого Анну на 3 роки тюрми, її матір Єву Шипок на 2 роки, Семка Шипка на 1 рік тюрми. Шестого обвинуваченого, Гр. Тістучка, суд увільнив.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ НЕ ПРИПИНЯЮТЬСЯ

СУДЯТЬ І ПО ВЯЗНИЦЯХ МОРЯТЬ УКРАЇНЦІВ ЗА „ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ" ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — У Стрию відбулася судова розправа проти шістьох Українців „за державну зраду". На лаві обвинувачених опинилися молоді студенти: Андрій Данчівський, Василь Шведа, Богдан Галайчук, Степан Новицький, Роман Винницький і Микола Мельничин. Усім їм влада закидала приналежність до УВО.

Присяглі судді підтвердили питання в напрямі злочину „державної зради" лише для двох обвинувачених: Данчівського й Галайчука. Трибунал засудив Данчівського на півтора року, а Галайчука на 14 місяців вязничої кари. Останніх виправдано після того, як вони просиділи у вязниці більше ніж рік кождий.

Бувший посол Вислоцький уже 15 місяців сидить у ляцькій вязниці, а все ніяк не дочекається останньої судової розправи. Він уже сидів у вязницях у Берестю, Львові, Золочеві, а тепер знову перевезли його до Львова, де його мають судити за посольську промову, виголошену на вічу в Золочеві. Отак і мандрує бувший український посол з вязниці до вязниці, не знаючи, коли буде кінець вязничним тортурам.

Наглий суд у Стрию засудив на кару смерти, замінену досмертною вязницею, кравця Михайла Рудого. Влада його обвинувачувала за приналежність до УВО та за замах убити Івана Витрикуша з Завадова за його льояльність до Польщі. Підчас замаху Витрикуша поранено в щоку.

Михайло Рудий до вини не признався, а засуджено його лише на підставі поліційних тверджень.

14 грудня у Львові розпочалася судова розправа проти Василя Кіселя та 7-мох його товаришів, політичних вязнів з Чистилова, пов. Тернопіль. Прокуратура обвинувачує всіх в убивстві поліційного конфідента А. Юркова.

ЯПОНЦІ ОКРУЖАЮТЬ КИТАЙЦІВ.

ТОКІО (Японія). — Наступ японської армії в напрямі на Чінчов іде без затримки, згідно з виробленими плянами. Японська армія вже захопила чотири більші міста в напрямі Чінчова. Наступаючи з півдня й півночі, японська армія охоплює з двох сторін китайські реґулярні й нереґулярні війська, що боронять приступу до Чінчова. Таким чином в японську лапку попалося понад сімдесять тисяч манджурського війська.

Страшні морози, що доходять до 30 степенів нижче зера, задержують наступ японської армії, а ще більше паралізують опір лихо одягненої китайської армії.

ҐАНДІ ЗАПОВІДАЄ ТЯЖКУ БОРОТЬБУ.

БОМБЕЙ (Індія). — День прибуття Ґандія до Індії відзначився заворушеннями й кривавими сутичками між окремими індійськими групами. Групи виклятих (або, як їх називають, недоторкальних) демонстрували проти ґандістів і зривали всі прапори та інші відзнаки ґандістів. Місцями між ними й ґандістами дійшло до кривавих сутичок.

Ґанді дальше заявляє, що він не спинить своєї боротьби за незалежність Індії й закликає Індійців бути готовими до дальшої тяжкої боротьби. Він каже, що не спиниться перед тим, щоб принести в жертву кілька міліонів Індійців, щоби лише здобути волю всьому краєви.

ПРОТИ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

ЛОНДОН (Англія). — Британія на міжнародній конференції по обеззброєнню буде знову домагатися знищення підводних човнів як засобів війни. Проти цього рішучо виступатиме Франція та Італія й деякі менші держави. Отож уже згори накреслюється розбіжність думок на конференції по обеззброєнню в справі засобів морської війни.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Нарешті Китай закінчив формування нового центрального уряду. Президентом републики вибрано старого китайського політика й державного мужа, Лин Сена, а президентом парляменту Юена-Ченг-Ші.

Ніхто в новому уряді не має такої влади, яку мав уступивший ґенералісимус Кай Шек, що в одній особі сполучив був кілька вищих становищ.

РУМУНІЯ ОДЕРЖАЛА ПОЗИЧКУ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Франція дала Румунії нову позичку в сумі 250,000,000 франків. Ця позичка має бути вжита на поліпшення економічно-торговельного становища в Румунії.

НЕ ВІРЯТЬ В УСПІХ КОНФЕРЕНЦІЇ ПО РЕПАРАЦІЯМ.

АМСТЕРДАМ (Голяндія). — В фінансово-економічних колах не вірять в успіх конференції по репараціям, коли не буде одночасно полагоджена справа міжнародних боргів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ДАЛЬШИЙ РОЗВІЙ І РЕФОРМУ

Коли приглянемося гуманітарній акції, яку поведено в Америці з нагоди сьогорічного Різдва, то завважимо, що саме цього року докладено надзвичайних старань, щоби та акція випала як найкраще. Саме цього року, в часі небувалої в Америці матеріяльної скрути, подбано про те, щоби піднести у міліонів безробітних і потребуючих помочі віру у людей і у взаїмну поміч.

Американські Українці, як горожани цеї землі, допомагають цій акції Америки для Америки. Але вони не забувають також і за тих, котрим там, у старім краю, ще гірше живеться ніж тим, що тут без роботи і в потребі. І тому це є відрадною подією, коли на ювилейнім святі „Рідної Школи" в Ню Йорку зібрано для „Рідної Школи" за один вечір $1,628.54, бо це є велика сума на теперішні тяжкі часи, особливо коли зважити, що зложили її орґанізації і громадяни, котрі не мають маєтків. Цеж був дар робучих рук.

Така жертва є виявом дійсної ідейности нашої іміґрації, такої, яка нас самих підносить, бо додає нам самим віри в наші сили і в те, що ми по довгій і витревалій боротьбі, по великій жертвенности і по геройській посвяті, таки остаточно побідимо.

І в „Рідній Школі" повинна така подія відбитися голосним відгомоном. Бо й там повинні набрати більшого запалу, коли бачать, як щиро відноситься до цеї інституції український робітник в Америці. І там повинні також взяти собі до серця ті голоси, які підносяться в Америці в справі реформи „Рідної Школи", бо ті голоси походять зі щирого серця. Це не пуста критика, бо разом з нею складаємо доляри, щоби піддержати „Рідну Школу" та дати їй нагоду стати модерною виховничою інституцією, яка виховала би нам здорове і житездатне молоде покоління. Бо тільки тоді „Рідна Школа" знайде й надалі загальне попертя, коли кождий далі відчуватиме, що її дійсно треба.

Плютарх каже, що Аристотель мало вчив Александра Великого граматики і ґеометрії, але виховував його на самостійну, хоробру, благородну і сміливу людину. А він по такім вихованню взяв 34,000 жовнірів та 43,000 талярів і пішов світ підбивати.

Отих 34,000 жовнірів і Александра хай нам тепер підховає „Рідна Школа", а вже таляри — зберемо в Америці. Оттакого бажаємо старому краєви, „Рідній Школі" й собі.

СИЛЬНИХ ХАРАКТЕРІВ, ОТ ЧОГО НАМ ТРЕБА

(Привіт Рідній Школі в ріднім краю, зложений д-ром Л. Мишугою на ювилейнім святі в Ню Йорку дня 27 грудня 1931).

Від імени Центрального Комітету Українських Народних Орґанізацій міста Ню Йорку маю честь привитати Вас, Шановно Громада, зі святом живучости і побіди української ідеї, з 50-літніми роковинами істнования Рідної Школи в ріднім краю.

Маючи перед очима отсей ювилей, а з ним і ту ворожу владу, яка Рідну Школу на протязі 50 літ давила й задавити не змогла, аж проситься кликнути нашим ворогам в отсей момент словами нашого безсмертного Тараса: Не скуєте душі живої і слова живого!

Бо не могли вороги скувати нашої душі, коли між нами були такі князі як Константин Острожський, що то заложив ще в 16 столітті Академію Острожську, щоби ратувати українську молодь від ополячення з боку польських, езуїтських шкіл. І славою покрилася наша земля, коли з такої рідної школи виходили такі великі войовники і защитники нашого народа, як ним був славний гетьман Петро Конашевич Сагайдачний, ученик Острожської Академії.

І розвивалися ми національно й культурно навіть у неволі, коли на владичих престолах засідали такі епископи, яких не треба було просити за допомогу рідним школам, а котрі, як от Ґедеон Балабан, наказували віддавати частину майна на рідні школи.

І лилася кров козацька за нашу волю, коли заснована митрополитом Петром Могилою славна Могилянська Акакемія виховувала нам таких політичних провідників, лицарів і борців, котрих дух знайшов свій державницький вираз у самостійницьких змаганнях великого гетьмана Мазепи.

Теперішня Рідна Школа це тільки продовження рідних шкіл минувшини, зосібна тих численних брацьких шкіл, які довгі часи були на наших землях малощо не одинокою остоєю українства.

Змінилися часи, предмет і спосіб навчання, але властива ціль тих шкіл осталася надалі одна і тасама, бо як **у минулому так і тепер Рідна Школа має за головне завдання охоронити нашу молодь перед чужонаціональними впливами, заховати її для нашого народа та вщіпити в її душу український ідеал.**

Тому саме правдивий дух Рідної Школи це боєвий дух Сагайдачного й Мазепи і дух тої молоді, яку тепер судять ляцькі суди за українську державницьку ідею і за революційну акцію проти окупантів України.

І тому саме така Рідна Школа, яку похвалила би ворожа влада, не була би правдивою Рідною Школою, а учитель Рідної Школи, котрого похвалить польський інспектор, не є добрим учителем Рідної Школи. І коли би з рідних шкіл виходила безрадна, заголюкана, повна страху перед ворожою владою молодь, то це не була би молодь правдивої Рідної Школи. Нездарів, карієровичів, невдачників і людей без волі, ініціятиви і самостійности видають нам доволі школи ворожі. **А Рідна Школа має нам виховувати боєвий і повний життя тип Українця.** Бо про науку як таку нам у Рідній Школі так дуже не ходить. Наука не є мірилом моральної вартости людини, ні не є рішаючим чинником в нашім змаганню стати вільним і сильним народом.

Миж бачимо людей з наукою, котрі допускаються нечесних і неморальних вчинків. Ми бачимо людей не то з одним, але з кількома докторатами, які не можуть собі в світі порадити, які завжди невдоволені, які завжди когось у чімсь винують за свої невдачі, які завжди всіх реформують, а тільки не годні ніколи себе переформувати. Оце є ті духові каліки, ті характери, яких не виховали як слід державні школи, які дали їм науку, навчили їх права, фільософії чи теольоґії, але не вміли їх виховати на життездатних людей.

Це є дуже добре, каже американський президент Рузвелт, коли якийсь нарід має гарні університети, високі школи, великих учених, гарних мистців, бесідників і успішних підприємців; але **нарід є далеко величнішим, коли він має богато характерних людей, себто людей витревалих, енерґійних, постійних і здібних посвятити себе для ідеалу.**

Оттаких характерних людей треба в першу чергу нам, Українцям, недержавному народови, бо ми потребуємо на кождім кроці посвяти одиниць і загалу, щоби добитися волі й незалежности.

Не журімся тим, що ми нарід хліборобський, що нема в нас Ракефелерів, Фордів, Падеревських, Айнштайнів чи Клемансів. Памятаймо, що як довго Римляни були звичайними собі хліборобами і держалися кріпко своєї землі й чесно та з посвятою її обороняли, то не тільки побіджали ворогів, своїх сусідів, але годом світ цілий підбили. Але як не стало в Римлян отої простої хлопської мужности і характерности, як вони панами стали, забогатіли, з ліпянок у палати перебралися, коли почали в шовки вбиратися, мармурові купальні по хатах заводити, та фільософів слухати і мітинґувати, тоді невелике варварське племя з Азії їх розторощило за одним махом разом з їх фільософами і ваннами до купання.

І отсе має Рідна Школа представляти молодому нашому поколінню, що коли ми є в чім бідні, то не **ліпянки є нашим убожеством і не наші ходаки чи постоли, а наша слаба воля, наш слабий характер.**

Вороги наші виховують нашу молодь так, будьтоби ми були і є нідочого, що прямо сором признаватися до такого нороду як український, до такої темної, простої хлопської маси, ще й дотого гайдамацької, без історії, слави, путтія і чести.

Таким способом намагається польська школа видерти нам молодь. А Рідна Школа мге її придержати при нас. І це є завданням Рідної Школи нашу молодь так виховати, щоби вона сама почувала себе гордою, що вона є членом отого хлопського, простого, але чесного й характерного народу, зі старою культурою й традицією і зі старою славою.

Рідна Школа мусить збудити в нашій молоді ту віру, що коли ми тільки будемо такі характерні як характерними були наші предки, то історія нашої боротьби з нашими ворогами закінчиться нашою побідою.

Бо і Хозари колись окупували нашу землю, і чи не пропав слід по них? І Печеніги колись наїздили на наші землі, а чи є ще який слід по них? Половці давалися нам добре в знаки, а ни чути тепер що про них? І Татари сотками літ нас нищили, а чи є вони тепер на нашій землі? А скільки то крови проляли наші предки в боротьбі з Турками, і кудиж вони ділися?

Поборов, знищив або змішав між собою наш селянин Хозарів, Печенігів, Половців, Татар і Турків, а тепер зводить ще останню історичну боротьбу, з двома останніми ворогами: з Московщиною і Польщею.

І коли наші славні предки остаточно завжди досі побіджали, то чому ми маємо сумніватися в нашу побіду? Адже осталась нам у спадку тасама земля, що була колись, і тасама кров пливе в наших жилах. І тасама повинна бути в нас життева сила, що була в предків наших. Тільки віру треба мати у свої сили. І віру ту вщіпити в молоде покоління. Оце завдання Рідної Школи.

Молодь завжди відгравала велику ролю в політичнім життю народів Европи. І так воно є й тепер. І то в чужих народів і у нас, Українців. Це не так, як в Америці, що коли приступите до молоді й пробуєте говорити про громадські справи, то почуєте дуже часто відповідь: „Ай гейт палитикс" (я ненавиджу політику). В Европі інакше.

Коли німецькі князі покорилися з початком 19 століття Франції, а найбільший німецький поет Ґете клонив голову перед Наполеоном, що підбив його край, німецький учений Фіхте почав підносити нарід з упадку, звернувшись зі своїми бесідами до молоді. І з молоді тої вийшли перші полки, що пішли до боротьби з французьким окупатом.

Коли прийшла весна народів 1848 року, то хтож як не молоді студенти проливали кров на барикадах Відня й інших міст у боротьбі з абсолютизмом? А як зійшовся перший конституційний парлямент, то перше домагання знесення панщини вийшло від студента Ганса Кудліха, котрий мусів за те втікати до Америки, щоби вратуватися перед тюрмою, коли вернулася ера абсолютизму.

А хто гинув на шибеницях у Росії чи мучився на засланню в Сибірі як не молодь, студенти-революціонери?

Хто започаткував у 70 роках минулого століття болгарську боротьбу за визволення з турецької неволі як не студент Христо Ботеф, котрий студіював у Парижі?

Чи молодь не була у своїм часі одиноким прихильником і оборонцем ідей Масарика, освободителя чеського народу? Чи не держиться фашизм в Італії або Гітлеризм у Німеччині молодю? Чи молодь не є одинока надія большевиків? А чи переслідуваний владою студент богословя Маркіян Шашкевич не став у нас в Галичині батьком відродження нашої літератури і чи це не він впровадив нашу народню мову до письменства?

І це була молодь наша, що перша проголосила в Галичині нашим ідеалом: Соборну і Незалежну Українську Державу.

Молодь закладала по селах читальні, молодь орґанізувала страйки. Сотки нашої молоді покинули тому 30 літ для протесту львівський університет і розбрилися по світі, щоби в той спосіб запротестувати проти польських насильств та видвигнути перед світом культурні домагання українського народа.

Боротьба за український університет у Львові була ще до світової війни полита кровю української молоді. Вже там на шкільних лавках ще за Австрії смерть Коцка була заповітом тої боротьби, яка мала незабаром спалахнути між обидвома народами на життя і смерть.

А коли спалахнула світова війна, десятки тисяч нашої молоді зголосилися до Українських Січових Стрільців в надії, що це є нагода створити завязок української армії для майбутньої української держави. І не забуваймо, що між тими добровольцями була вихованиця Рідної Школи, Олена Степанівна — українська жінка. А підчеркую це тому, що це є та особливша новість, яка відріжняє рідні школи давних часів від теперішньої Рідньої Школи, бо щойно теперішня Рідна Школа зрозуміла ту велику вагу, яку має для народа характерна жінка.

А про те, які жертви положила молодь на жертвенник вітчини в часі активної боротьби за нашу державність, говорити хіба не треба. А згадуємо за те тому, що проріджуються ряди ідейної молоді, бо окупантські суди раз-у-раз від ряду літ заганяють нашу молодь на шибениці чи до тюрем. **Тому так треба нам Рідної Школи, щоби вона заповняла проріджені ряди наших борців новими силами, щоби виковувала такі характери, яких не зломило би навіть і теперішне страшне лихоліття, і виховувала таку молодь, яка воліла би гинути в боротьбі за волю, ніж гинути в неволі. Так, такої Рідної Школи нам треба,** бо треба нам характерних і боєвих Українців.

Тому в день 50-літнього ювилею Рідної Школи ми, американські Українці, щиро бажаємо їй дальшого розвою. І скажемо отверто й щиро, що ми раді би бачити Рідну Школу головно по хатах мужицьких і варстатах робітницьких. Ми бажалиб, щоби вона там по наших рідних селах, по садах, толоках чи стодолах пригортала до себе нашу молодь і пригадувала їй наших славних предків та те, що отсе молодь перша проголосила в нас ідеал Соборної Незалежної Української Держави, що отсе молодь завісила 1 листопада 1918 р. синьо-жовтий прапор на львівськім ратуші, та що це молоді нашій припала та честь не тільки проголосити, але й здійснити ідеал української державної незалежности і соборности.

П. Шталь.

ЧОТИРИ СВЕРЩКИ

—o—

Раз мій приятель Жак поступив у пекарню купити хлібець.

Коли він чекав на здачу, якийсь малий хлопчик, шість або сімлітній, вбого, одначе чисто зодягнений, ввійшов у пекарню.

— Прошу пані — сказав він пекарці — мама мене прислали по хліб...

Пекарка взяла з перегородки найгарніший чотирофунтовий хліб, який там могла знайти, та поклала його в руки хлопчика. Мій приятель Жак завважав тоді худеньке, запале личко малого купуючого: воно було зовсім інакше, ніж цей повненький бохонець хліба.

— Маєш гроші? — спитала пекарка дитину.

Очі хлопчика посумніли.

— Не маю, пані — відповів він, притискаючи хліб до блюзчини — та мама казала, що прийде завтра й поговорить з вами.

— То йди, — сказала добра пекарка — та занеси лише цей хліб, люба дитино.

— Дякую! — відповів бідненький хлопець.

Мій приятель Жак дістав уже дрібні гроші. Хлібонятко сховав у кишеню та хотів уже йти, коли нараз позаду себе побачив дитину, про яку думав, що вже далеко.

— Що ти тут робиш? — спитала пекарка хлопчика. Вона також думала, що хлопець уже відійшов. — Чи не сподобався може тобі твій хліб?

— О ні, пані, — відповів хлопчик — хліб дуже гарний.

— То добре, йдиж віднеси неньці. Як спізнишся, то вона подумає, що ти по дорозі бавишся та сваритиме на тебе.

Здавалося, начеб хлопець не чув. Щось зовсім інше полонило його увагу. Пекарка підійшла до нього та приязно погладила його по личку.

— Над чим ти тепер так задумався, замісць щоби вертатися скорше до дому? — спитала вона його.

— Прошу пані, — сказав хлопчик — що це так осьтут співає?

— Що співає? — спиталася пекарка.

— Так, — сказав хлопець. — Чи чуєте: Цір, цір?

Пекарка і мій приятель Жак стали слухати, одначе не чули нічого, крім ціркання кількох сверщків, звичайних хатних гостей, там, де є пекарня.

— То малесенькі пташки, — сказав хлопчик. — А може тут хліб співає, коли печеться, так як яблуко?

— Ні, хлопчику, — сказати йому пекарка — то сверщки. Вони співають у запічку тому, що тут поставлено піч і що вони веселі, як бачать полумя.

— Сверщки! — викликнув хлопчик.

— Так, — відповіла йому приязно пекарка.

Личко малого хлопчика розяснилося.

— Прошу пані, — сказав він і зачервонівся з причини своєї сміливости — я був би дуже радий, колиб ви схотіли дати мені одного сверщка...

— Одного сверщка? — спитала пекарка усміхаючися. — Що пічнеш зі сверщком, дорога дитино? Бачиш, колиб я могла дати тобі всі ті сверщки, що чиркають у хаті, я зараз зробила би це.

— Ах, пані, дайте мені одного, лише одного, коли хочете! — сказала дитина, обіймаючи блідими рученятами свій великий хліб. — Люди повідають, що сверщки приносять щастя у хату, а коли вони булиб і в нас, то може моя мама, що є така сумна, вже більше ніколи не плакала би.

Мій приятель Жак глянув на пекарку. Була це гарна жінка, здорових рисів. Обтерла очі запаскою. Колиб мій приятель Жак мав запаску, він напевно зробив би це також.

— А чому плаче твоя бідненька мама? — спитав мій приятель Жак. Він уже не міг здержатися, щоби не вмішатися в балачку.

— Через довги, прошу пана, — відповів хлопчик. — Тато помер, а мама даремно трудилася; ми всіх довгів не могли сплатити.

Мій приятель Жак узяв дитину, а з дитиною хліб, і я гадаю, що обоє їх обняв.

Тимчасом пекарка, яка не знала, як інакше роздубути сверщків, пішла до запічка та їх зловила—при помочі свого чоловіка — чотири, кинула їх у коробочку з накривкою та дала коробку хлопчикові. Хлопчик весело відійшов.

Коли вже хлопчик пішов, пекарка і мій приятель кажуть:

— Бідненька дитина!

Потім пекарка взяла свою книжку довжників, отворила її на сторінці, де був рахунок матери того хлопчика, перекреслила довгою лінією, бо рахунок був великий, та написала надолі „заплачено".

А тимчасом мій приятель Жак, щоби не тратити часу, поклав на папір усі гроші з кишень, а мав їх на щастя того дня досить, і попросив пекарку, щоби їх мерщій післала хлопчиковій матері зі сверщками разом з її заплаченим рахунком і з клаптиком паперу, на якім було написано, що вона має дитину, яка колись буде її щастям і розрадою. Те все дали пекарському челядникові, який мав довгі ноги, а сказали йому, щоби йшов скоро.

Хлопчик зі своїм великим хлібом, з чотирма сверщками і з маленькими ногами, не йшов так скоро, як той пекарчук, а коли прийшов додому, застав неньку вперше за такий довгий час усміхнену та спокійну.

Він подумав, що це чудо вчинили його чотири сверщки. А я думаю, що таки його правда була. Бо чи без сверщків і без його доброго серця сталась би була ця щаслива переміна в тяжкому житті його матері?

(Переклав **М. Н.**).

Кождий сотик, кождий даток
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.

Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

—o—

Хоч бурі йдуть і громи бють
І в горю серце тоне —
Та вже не вбе нас вража лють,
Не розділять кордони.
Бо ясне сонце вже з імли
Зійшло на нашім полі,
Юнацтва тисячі зросли
У нашій „Рідній Школі".

—o—

Ніякий культурний нарід не може обійтися без шкільного Товариства, яке в національній державі стає клітиною державно-освітного апарату, а в мішаній — доповнює її занедбання чи недогляди в освітній роботі. — Скількиж більше значіння для бездержавного українського народу має „Рідна Школа" в старому краю! Памятаймо на це!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

„СВЯТО НАЦІЙ" У НЮ ЙОРКУ".

Дня 31 січня й 7 лютого 1932 відбудеться в Гілд Тіейтер в Ню Йорку т. зв. „Свято всіх націй". Має воно на цілі показати танки й співи ріжних народів. У виступах возьмуть участь 20 національних груп. Кожда група має вільну руку у виборі танків і співів, якими вона хоче себе зарепрезентувати.

Українська група виступить дня 7 лютого. Зорганізованям українського виступу занялася Школа Національного Танку Василя Авраменка. Вона рішилася представити козацький герць.

Близші подробиці виступу подасть у своїм часі оголошення.

—o—

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Большевицьке збіговисько.

Переїжджаючи через Міннеаполіс до Канади, затримався я на два дні в Міннеаполісі у своїх старих знайомих. Прийшла неділя 13 грудня 1931. Мої старі знайомі пішли до церкви й я з ними. Виходимо з церкви, аж тут якийсь чоловяга роздає летючки серед наших Українців. Попалась і мені одна. Читаю: „Увага Міннеаполіс і околиця увага! Приходіть всі на масове віче, на якім буде говорити тов. М. Князевич, що недавно повернув з краю, про дійсне положення в Західній Україні і Радянській Україні. В неділю, дня 13 грудня 1931, в галі під ч. 1226 Вашингтон і Плімаув евеню, Н. Міннеаполіс, Мін. Початок в год. 1.30 пополудні".

Я мав гадку відіхати в неділю вечером, але що буде „віче", то затримався до понеділка. Питаюся своїх краянів, чи підуть на те віче, а вони відповідають: „Ми не маємо охоти йти на большевицьке збіговиско. Хіба ми не бачили большевицьких безбатченків"? Ну, думаю собі, мав надію бути на вічу, а тут на тобі — сам не знаю куди йти, бо не знаю міста. Та нарешті якось удалось мені своїх краянів намовити піти зі мною.

Підучи на віче, я цікавий був почути, що большевицький підкомісар бачав на Радянській Україні, бо вже минув довший час, як я бачив т. Князевича ще тоді, як він був у Дітройт, Міш. говорив на вічу, коли серед віча утікав з галі від своїх товаришів.

Приходжу зі своїми краянами на означений час і місце. При вході до галі якась жінка чіпає мені червону шматинку. Зайшов в галю. Мало ще людей, а між ними й т. Князевич. Одні курять, другі ходять з комуністичною літературою й продають її поміж присутними, треті продають стінні календарі, а якийсь Москаль пхає під ніс „Ди Дейлі Воркер"-а. Тяжко було відбитися від большевицької зграї.

Було на оголошенню написано, що віче зачнеться в год. 1.30, а тут 3-та доходить, а пролетарі радяться щось з Князевичем. Певно, що відозви про світову революцію на ніщо не придадуться, коли вже послугуються приїздом з краю т. Князевича, щоби заманити наших людей на віче. На віче мабуть прибули „товариші" з цілої околиці, на кілька миль довкруги. Були там люди також чужих націй: Москалі, Поляки, Жиди, але була невеличка череда й „наших" большевиків. Уже видно, що большевицька мотлиця перейшла й люди вже прочунялися з отрує, вщіпленої їм наймитами московських комісарів. По третій годині вийшов один „товариш" відкрити віче. Посадив себе зараз на президію за предсідателя, а на секретаря покликав якогось іншого „товариша".

На підвищення вийшов т. Князевич, як перший бесідник. Він скорими кроками похожав по підвищенню, додаючи собі тим відваги та бомкаючи, як комісар на сабаш.

Потрясаючи гривою як молодий лошак, він сипав скарги, ніби болів за бідною нещасною Галичиною, якої селянство й робітництво стогне під польським фашистівським ярмом Пілсудського. При тім всипав і Петрушевичеви за те, що не хотів прилучитися до московської комуни. Бесідник хотів криком доказати, що Петрушевич здавна продавав галицький народ чужим панам. Забув т. Князевич, або не хотів сказати, що ніхто інший, а тільки московські червоні кати підписали соромний мировий договір дня 18 березня 1921 р. в Ризі поміж „Польщею, Росією та Україною". Польща з одного, а Росія й Україна з другого боку, на основі скликаного в Ризі 12 жовтня 1920 р. договору в справі вступних умов мира.

Тут наведу кілька головніших точок:

III. ст. Росія й Україна зрікаються всяких прав і претенсій до земель, положених на захід від визначеної границі.

XII ст. „В користь скарбу польської держави переходять усі права й претенсії російського скарбу. Акти й документи, які стверджують це право, — передають російський уряд польському.

„XIII ст. Титулом активної участи в запасному фонді державного банку б. російської імперії одержує Польща 30 міліонів в золоті або штабах у реченці не пізніше як рік по ратифікації договору.

„XIV ст. Правильно-дорожний залізничий парк буде звернений Польщі в натурі, широкодорожний остає в Росії. Вартість залізнодорожного майна означено на 29 міліонів рублів золотом.

„XVII ст. Росія й Україна зобовязуються перевести розрахунок з Польщею з приводу польських вкладів, депозитів і кавцій в російських й українських державних знаціоналізованих або зліквідованих кредитових інституціях та касах.

„XIX ст. Росія й Україна звільняють Польщу з відповідальности за довг у всякого роду інші зобовязання б. російської імперії" і т. д.

Як бачимо, самі червоні кати віддали Західну Україну Польщі, а їх пахолки типу Князевичів оборонюють тиранів. Князевич почав вичитувати з ґазет українських та большевицьких, які „ніби" привіз з „совітської України." Покликуючись на ті ґазети, він казав що на Вкраїні тепер правдивий рай для робітників і селян, а пекло для панів. Мовляв, ті, що за царя замітали улиці, тепер директорами банків (тільки не знати, яких банків, коли большевики не мають що складати до них), а ті, що за царя були в банках, тепер замітають улиці, роблять по фабриках, покутують за давні часи. Він розповідав, як то в Радянськім Союзі замикають церкви, як попів там переслідують. Каже т. Князевич, що говорив з попом, якого запитав: „Отче, доки будете ходити в тій реверенді?" А піп відповів т. Князевичеви: „Доки не подреться, а пролетаріят мою дулю дістане".

Говорив бесідник, який то він страшний революціонер був в Галичині: казав не платити податків, як прийшли польскі жандарми шукати в нього за комуністичною літературою, але, мовляв, „я не дурний, я закопав її в землю, аби не найшли". Подумав я собі: „От який відважний революціонер на язиці". Папі римському також „наклав" кільки йому сподобалось, — та також й небіжчикови Петлюрі не пожалів „добрих" слів: казав, що на Радянщині арештують „петлюрівців, контрреволюціонерів". Хто тільки є проти Радянської влади, того садять до „Іванової хати".

Тут т. Князевич сам собі в лице плює, бо це значить, що на Радянщині мають всі те робити, що Москва скаже, бо й бесідник сказав, що як їхав на радянську Україну, то вперед поїхав до Москви, а відтак з Москви на Україну. Чого їхав вперед до Москви, того не сказав, але кождому відомо, чого їхав до Москви. — Говорив: чи всі Українці борються проти польської влади в Галичині? „Діло", „Новий Час", „Нива" підпирають польську державу, так говорив отой Князевич, що вірно служить Москві.

Не бував я раніше по большевицьких мітінгах і не знаю, чи такими способами послугуються всі „товариші", коли хочуть людей завести в кошару московських комісарів. Думав мабуть собі т. Князевич, що йому вдасться пустити блахмана людям в живі очи тай тим способом зібрати поважну колекту. Та колекта не дописала. Навіть самі наші „товариші" не хотіли давати на віче, а большевики з чужих націй зовсім нічого не давали. Коли які свої „товариші" й давали дещо, то не хотіли своїх імен давати. А чому не хотіли своїх імен давати, кождому відомо: „потерпають большевики за шкіру".

Потім ще говорив тов. Князевич, чому комуністи проти „Рідної Школи". Це тому, що, мовляв, українські селяни платять податки й їм належиться своя школа. Коли Польща не хоче їм дати школи, то най не платять податків. Це такий т. Князевич безпечний революціонер тут в Америці; а як був в Галичині, то сидів тихо, як щур в пшеничній муці.

Далі говорив бесідник, що „Свобода" й „Український Голос" у Вінніпеґу ненавидять радянську владу та все виписують неможливі річи на Радянщину. „Український Голос" навіть радіє з того, що в Канаді депортують українських робітників. З чого тут радіти, то т. Князевич певно сам не знає, бо не тільки в Канаді депортують комуністів, але те саме наступає й в Америці. Дивно мені лише, чого товариші так скаржаться, що їх депортують, коли самі вихвалюють большевицький рай на Радянщині, а коли їх туди посилають, то тоді кричать, що не хочуть туди їхати. Далі говорив тов. Князевич, що на Радянщині бракує два і пів міліонів робітників, а тут в Америці безробіття. Коли якийсь чоловік запитав, чи можна їхати на радянську Україну й чи там дістав би роботу, то т. Князевич відповів: „Я вам не раджу туди їхати, бо там нема де мешкати й по правді сказати нема що їсти". Тоді той чоловік каже: „Ну, як так, то можна вам дати віру, про те все, що ви тут говорили".

Давали йому всякі запити, але він так відповідав, що й не варта писати.

Кождий гнобитель українського народа наймає українських запроданців, щоб вони помагали ламати українську силу. Такі запроданці є на службі Варшави й Москви. Є такі запроданці в старім краю й є вони всюди на еміґрації. Вони мають на цілі розкладати еміґрацію та не давати їй виступати в обороні поневолених братів у Рідним Краю. Та хоч як вірно служать наші яничари Москві, всеж таки Москва їм не вірить. Арештовання комуністів раз-у-раз у Харкові та їх обжаловання за саботаж, змову з кулаками й за український сепаратизм кидають яскраве світло на діла большевицьку партію. Тому то т. Князевич, поки мав їхати на Україну, вперед поїхав на сповідь до „папи" Сталіна в Москву, щоб там похвалитися, що він є справдішним правовірним комуністом. Може собі т. Князевич перейти всі комуністичні екзаміни, може знати Маркса по-ленінськи, себто навиворіт, може знати цитувати Леніна напамять, може знати всі проклони проти Бога та буржуазії й може знати всі інші неписані параграфи більшевицької конституції, може ніколи не показувати золотої пльомби на зубах і молитися крадьком, може навіть бути комуністичним комісаром, а мимо того одного дня хтось там у Москві відкриє, що він не є правовірним комуністом, а тільки перебраним буржуєм, скритим кулаком, хитрим саботажником, а може навіть Українцем — і тоді проженуть на сто вітрів такого комуніста. Тільки дивно, що ще знаходиться такий темний пролетаріят, що йде сліпо за таким большевицьким ступайком, який зраджує свій нарід, сам лізе в московське багно, ще й другого за собою тягне.

Говорив т. Князевич, що ще буде мав відчит в понеділок, однак жалію, що я не міг бути на нім, бо в понеділок рано відїхав. Ви, товариші і товаришки, робітники й робітниці в Міннеаполіс, що тримаєтеся сліпо таких большевицьких апостолів як т. Князевич, пакуєтеся все глибше в московське багно.

С. Паславський.

Кенора, Саск., Канада.

Даймо змогу „Рідній Школі" в Старому Краю наладнати широку постійну мережу станиць рідного національного виховання на українських землях.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIANS MARK INDEPENDENCE DAY.

Choirs Dress in Native Costume for Concert Program.

Ukrainians of Wilmington, Chester and Philadelphia joined in an all-day celebration last Sunday in observance of "Independence Day," which marked the 13th anniversary of the Ukrainians' declaration of independence from Austria.

A mass was said in memory of those who gave their lives in battle for their country by the Rev. Father Isador Kostiuk in St. Nicholas' Ukrainian Church Sunday morning. The mass was attended by nearly every Ukrainian resident in Wilmington and vicinity.

In the afternoon a concert was given in the Ukrainian Hall with the Ukrainian choirs from Wilmington, Chester and Philadelphia, dressed in native costume, taking part. Theodore Swystun, Philadelphia attorney and former officer in Ukrainian Army, was the principal speaker, and Father Kostiuk made brief remarks. Both told of the sufferings of the Ukrainian people in their native country and why the day should be observed.

John Hrynyshyn spoke in English, making an appeal to the young Ukrainian generation to do their share in making the American public become Ukrainian conscious.

(Every Evening, Wilmington, Delaware, December 9, 1931).

У шпиталі.

Лікар (до послугача): Чи ви дали порошок хорому, що лежить під числом 15?

Послугач: Ні, бо пан доктор, здається, сказали, щоби я дав хорому, що лежить під 1. числом — пятнацять порошків.

Господиня (до студента університету, який хоче найняти собі в неї хату): Та перестерігаю вас, за хату мусите платити мені точно. Вашого попередника я позбулася, бо він не заплатив за три місяці.

Студент: Добре, годжуся на такі умови.

—o—

— То ви не вірите в ніщо?

— Я вірю лише в те, що знаю.

— Саме те я мав на думці!

Йосиф **Томас.**

НА МАНДРІВЦІ ПО ЯПОНІЇ

Широкі камінні сходи вели на стрімку гору до святинь. Сходами йшли юрби народу, прочан. Чоловіки в темних, довгих плащах, старці й віддані жінки в однобарвних кімонах, у більшости сірих, дівчата й діти в пестрих одягах. Цвіти й метелики, помальовані свіжими барвами на їх кімонах і паперових парасолях, літали по сходах при кождому русі дівчат, а деревляні черевики калатали по камінях. Сонце пекло того червневого дня, барви миготіли в його сяйві, весела балачка свідчила про радість усіх, що ступали горі до святинь.

По обох боках сходів було багато крамничок. Продавали вони дрібонькі памятки, дитячі іграшки, фотоґрафії відпустового міста та пахучі прутики, які палитимуть у жертву богам, щоби сповнилися їх молитви. Найбільше дрібних предметів з оленячих і серняччих рогів, бо ті звірята є в Нарі все святі, як і святині. Мініятурні Будди, ліхтарочки, це дуже гарні помешкання камінних і бронзових ліхтарень, які прикрашають дорогу перед святинею, палочки, якими їдять риж і дрібні шматочки мяса, торії (ворота), що ведуть до шінтоїстичних святинь, каламарі, які носять за поясом і коробочки з зеркальцями, в яких Японки носять ріжні таємні препарати для украшення лиця, так, як це роблять дівчата інших країн.

Часом було чути глухий голос великого дзвона. Це якийсь прочанин там на горі вдарив у дзвін розгойданою белькою, щоби звернути на себе увагу котрогось з богів.

На кінці сходів простягалася рівнина. Там було багато чайн і їдалень. На травнику під відцвилими сакурами (вишнями) було багато деревляних підлог, покритих чистими рогіжками, кожна для 3—4 осіб. Прийшли чотири японські дівчата з високою зачіскою, перепоясані пестрими „обі", що ззаду завязані у великі узли. Замкнули парасолі, вилізли на травнику черевики та повклякали на подушки. Із сусідньої їдальні „несан" (послугачка) носила їм багато мисочок із рижом, покраяними рибами, ріжно приправленими та зі зеленцями. Несан клала мисочки на рогіжки й дівчата їли деревляними палочками та пили чай з мініятурних філіжанок. Тут у відпустовій місцевости, віддалені від чужинної цивілізації, заховалися досі старі звичаї японського села.

Я сів собі в малій їдальні та при помочі словника ставив говорити з гарною несан, щоби принесла мені „ніпон ріорі" (японську страву), яка мені буде серед тих старих святинь „де мо йорошії" приємніша, ніж европейські страви.

Великий дзвін святині Тодаїджі задзвонив знову, а його звук відбивався об околичні гори. Кликав до дальшої мандрівки численних прочан, між якими був і я. На невеличкому просторі, окруженому деревами, стоїть деревляна вежа з вигнутою крівлею японського стилю, а на її бельці завішений один із найбільших дзвонів світа. Є він 13 стіп і 6 пальців високий, в промірі має 9 стіп і одну-третю пальця, а важить 37 тон. Ніколи не рушиться і не має маталевого серця. Побіч є на стовпах прикріплена белька в поземім положені. Ту бельку розгойдують і вдаряють нею в дзвін. Платиться за це пять сенів (около 2 центи), а бог, якого сильним звуком кличемо, напевно почує, навіть коли б його облягали тисячі інших прочан, які його помочі благають лише тихими молитвами.

За дзвіницею стоїть памяткова святиня Великого Будди, Дайбуцу-ден. Металева решітка, вкрита черепляною крівлею, окружує подвіря, посеред якого є криниця й велитенська металева ваза. Фронт святині розділений восьми стовпами, на яких сотнаре перша, легко нахилена крівля, що вистає далеко поза святиню. Понад тією крівлею вистають знову стовпи, на яких спочиває друга крівля, вища та легко вигнута.

До святині паде багато світла, хоч і злагідне вистаюча крівля. В святині є півсутінок. Очі всіх прочан глядять в одно місце, де стоїть велитенська статуя Будди. Звертає на себе увагу, проймає своїми розмірами та блеском золотого щита, який творить тло. Упокоює душі тих, які вірять у могучість Будди, душі селян, які сьогодні прийшли сюди здалека. Вони шінтоїсти*) й вірять у сотки тисяч своїх богів, та рівночасно поклоняються Будді, якого спокійне лице вміє здобути собі покірні душі.

Вжившися в думку простого японського селянина, який ледви вміє читати й писати Прискладає собі грошей та відбуває прощу до пропамятної Нари, якої слава сягає до передхристіянської доби. Відвідає тут кілька святинь і є очарований їх красотою, оглушений множеством людей, якіх стрічає. Хоче вступити до святині великого Будди, однаке не дістанеться там зараз, бо японські святині помало приготовляють думку віруючих до побожности. Йде алеєю високих криптомерій, де його душа вспокоюється, а потім перейде воротьми святині на подвіря. Там при криниці вмие собі руки й лице та в якій побачить велитенську статую Будди, найбільшу в Японії. Його віра в могучість того бога росте до розмірів, які бачить перед собою. Будда зображений сидячий на престолі, проповідує, простягнувши праву руку. Статуя 53 стопи висока, голова висока 16 стіп, а широка 9½ стопи; ціла статуя важить більше ніж 440 тон. Для золочення зужили майже 350 фунтів золота.

Статуя походить з 749 року після Христа. Деревляна святиня, що окружає статую Будди, за час 1,200 літ згоріла кілька разів. Теперішня святиня побудована з початком 18-го століття. Є памяткою з тих часів, коли Нара була осередком абсолютного цісаря й коли могутнє духовенство зуміло витиснути з народу гроші на будову святині і статуї. В році 782 цісар, тому що не міг інакше позбутися зростаючої сили духовенства в Нарі, змінив свій осідок і настановив головним містом Нагаока, пізніще Кіото. Одначе Нара все таки осталася знатним паломницьким містом Японії.

На рогіжках перед статуєю великого Будди клякає й поклоняється, хто вважає, що згрішив. Бачу якусь звичайну жінку, яка відділилася від юрби прочан. Ходить вузкою стежкою і серединою святині довкола статуї з виразом фанатичної набожности на лиці та повторяє механічно молитву: „Наму Міого Ренґе Кіо" (слава божому законови, який просвічає та приносить спасення). Мусить сто разів обійти Буддову статую, щоби її молитва мала успіх. У руці держить вязку сто прутиків, які купила в крамничці перед пагодою й один із них відкидає кожен раз, як обійде раз довкола.

У провінції Ямато, в якій лежить Нара, кожна гора, кожна скеля й річка має значіння для Японця. Відбути мандрівку до Ямато Меґурі, або мандрівку долиною, бажає кожен з них.

Святині в Нарі це звичайні деревляні будівлі, що не визначаються архітектурою. Одначе вони старовинні, а є вони серед такого гарного вінка дерев, що зроблять велике враження і на скептичного чужинного туриста.

Ряд святинь починається будійською Кофукуджі, де сто-друга з трома поверхами. Ве-ять дві пагоди: одна з пятьма, личезна пінія, що росте між ними, має щось 1,100 літ. Біля святині, при дорозі, є ставочок, повен святих черепах, яких кормлять подорожні. Високі, червоно ляковані ворота (торії) стоять при вході до звіринця, в якім ростуть чатинні дерева. В звіринці живе вісімсот освоєних серн і серннюків, які є, мовляв, безпосередніми потомками тієї пари, якою бог Такемі-казичі приїхав до Нари. Тому вони належать до богів, а хто з них котру вбив, того карали смертю. Серни доходять аж до міських улиць і з рук паломників їдять ласощі; колиж за них забудуть, зголошуються самі й обнюхують руки.

Від торії йде звіринцем дорога, обсаджена алеєю криптомерій, а по обох боках стоять три тисячі камінних ліхтарень. Їх жертвували прочани для вшанування своїх предків.

Дорога кінчиться коло шінтоїстичної святині Касуґа, побудованої в 768 році. Є то ґрупа низьких будинків, злучених разом критими подвірями. На зовнішній стіні святинь позавішувані безчисленні бронзові ліхтарні, що додають святині мальовничого вигляду. А довкола на подвірях, на сходах і між деревами є також багато камінних ліхтарень. Походять у більшости з давніших часів, поки нинішня доріжня не зменшила щедрости дарів. Нині духовники радніше приймають готові гроші. Святиня присвячена шінтоїстичному богові Ама-но-Кояне, його жінці та мітичним героям, Таке-міказичі та Фуцу-нуші. На однім із малих подвір, повнім дерев, росте Ядоріджі, дивне й дуже почитане дерево, на якого пні нащеплено сім ріжних родів дерев: камелію, вістарію, сакуру, явір і три інші. Це примір для молоді, щоби собі взаїмно помагала. Віти тих усіх ріжних дерев зеленіють рівночасно ріжним листям і цвітуть постепенно іншими цвітами.

Я бачив двоє сільських дівчат. Гляділи хвилину на святе дерево, потім пережували в устах паперові молитви та виплювали їх на дерево. Паперці зачепилися й осталися на галузях. Це був добрий знак, що їх просьба буде вислухана. Потім підійшли до дверей святині, де висів сильний мотуз, злучений з дзвоном. Потягнули і дзвін роздзвонився. Це вони призивали бога й молилися. Опісля сягнули до ґаманців, узяли пригорщу рижу та вкинули його у велику деревляну посудину в жертву богам, щоби не забув про них. Знову поклонилися й вийшли з церкви в дальшу дорогу.

(З чеського переклав **М. Н.**)

*) Шінтоїсти, визнавці релігії шінто (камі-но-мічі — шлях богів). Шінтоїзм почитання (культ) предків і природи. В середньовічних часах шінтоїзм приняв будійські елементи, в 70-их роках 19-го століття шінтоїзм признаний державною релігією. Шінтоїсти почитають ріжні сили природи, цісарів і ріжних визначних мужів.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Спільне Свято Союзовців.

В часі місячних мітінґів усіх відділів У. Н. Союза на Вест Сайд ухвалено влаштувати спільну Різдвяну Вечеру.

Свято це відбудеться в суботу, 9. січня 1932, в Українській Галі при Сікат вул.

Початок точно в год. 7.30 вечером.

Це свято буде першим формальним кроком до порозуміння й спільної праці місцевих Союзовців і від його успіху залежатимуть пляни на будуче і дальша робота не тільки поміж нашими членами, але в цілій нашій громаді.

Хоч на мітінґах не наложено на членів примусового обовязку взяти участь з огляду на важкі обставини, однак вже сама ціль вказує на конечність, щоби в святі взяли участь всі дорослі члени й члениці.

На свято запрошено поважних американських гостей від міських установ, а рівнож попрошено Головний Уряд У. Н. Союза, щоби вислав свого делеґата.

Комітет свята запрошує до участи всіх наших передових людей, професіоналістів і бизнесменів, як також і членів Союзовців з Гемтремк, Норт Дітройт і околиці.

Своєю участю в цій Різдвяній Вечері ми, Союзовці, докажемо наскільки ми інтересуємося долею нашої організації, будучністю нашої молоді і національною справою нашої громади.

Своєю участю ми докажемо нашу солідарність, єдність і братерство й чи можна нам спільно та в злуці працювати.

Це буде проба й обчислення наших сил.

Тому комітет числить на це, що в святі візьмуть участь по можности всі місцеві члени У. Н. Союза.

Зогляду на обставини ціну тікета ухвалено тільки 50 ц. від особи.

Рівночасно комітет просить, щоби задля ваги свята і чужих гостей, дітей зі собою не брати.

Спільний Комітет Відділів У. Н. Союза на Вест Сайд: **Д-р А. Т. Кібзей**, голова; **П. Пошивак**, містоголова; **Вол. Ділик**, секретар; **В. Чмир**, касієр; **М. Коваль, Ст. Михайлюк, Я. Полявка.**

—o—

АЛІКВІППА, ПА.

Українська вистава.

День 14. листопада 1931 р. останеться на довгі часи в памяти Українців, зґуртованих при укр. гр. кат. церкві св. Ап. Петра й Павла в Аліквіппа, Па. Минулого тижня мені впала до рук летючка, що дня 25. жовтня с. р. буде вистава укр. штуки „Пімста за кривду", (або „Микола Джеря"). Це мало бути в неділю. Задумав і я піти, щоб побачити, що то Українці на Аліквіппі докажуть. Переждав я пару днів, наповнив авто газоліною та й поїхав на представлення. Приїжджаю на призначене місце, аж тут здибає мене один і питає: „Ви певно на представлення?"

„А так", відповідаю я. „Та на жаль, не буде в нас цього дня жадного представлення", відповідає він. „бо міські власти відібрали дозвіл, бо на публичній галі в неділю не позволяють жадної вистави, хіба в церковній галі".

Ну, думаю собі, приїхав я до Риму й папи не побачу. „А щож буде?—питаюся. „Та чув я, що це представлення відложене на суботу, себто на 14. листопада 1931", відповідає він. Так покрутився я трохи, тай вернувся з нічим. Нарешті дочекався суботи. Читаю часопис „Свобод," й знаходжу оголошення, що дня 14. листопада в суботу у польській галі відбудеться велике представлення „Пімста за кривду". Прибув я на галю, коли якраз на сцені виступив один з аматорів зі своїм вступним словом. Питаю: „Хто це?" Відповідає мені сусід, що сидів біля мене: „А то Михайло Бараник". Він вкоротці пояснив слухачам короткий зміст представлення та взивав родичів, щоб звернули свою особливу увагу на дітей, щоб не перешкаджали своїм криком слухачам та аматорам. „А ви, каже, слідіть уважно й побачите, як ваші предки терпіли знущання та переслідування, катовання від панських посіпак в часі панщини, як і тепер терплять під окупантами брати. А що тоді людям забогато було того знущання, терпцю вже їм не ставало, то й задля того наступила нагла пімста над гнобителями за кривду".

Хотяй тепер час великого безробіття, то однак саля була досить заповнена слухачами. А штука знову сама собою дуже гарна й випала дуже добре. Аматорський кружок доволі завдав собі труду й вивязався як слід зі свого завдання.

Коли піднеслася куртина, то я побачив журавель з криницею, а в садку під деревом спав молодий козарлюга, Микола Джеря, котрого ролю грав п. Антін (Ржечнік) Річник. Хоч він, як дізнався я опісля, родовитий Поляк, то ніхтоб не міг його скритикувати в цілій його штуці. Грав він як правдивий актор Українець. Ролю свою він відограв знаменито.

За тим виступала на сцену наймичка. Ролю цю грала пані Семенчук. Вона своїми здібностями й рухами зуміла привести публику як до сміху, так і до плачу. Вона починалась як правдива артистка. Ролю Марії Джерихи грала пані К. Русінко як правдива селянка в панщизняних часах. Рухи її, якраз надавались до її ролі, а найліпше при колисці. Знаменито відограв старого Петра Джерю п. Михайло Липецький, котрий мав також ролю Жида, як сільського шахрая, а притім ще грав також за одного з бурлаків і за парубка при криниці. Зі всіх тих роль він вивязався дуже добре. Ролю дідича Бжозовського грав тов. Т. Вітушинський. Він добре відограв правдивого людського кровопийця, котрий не одному вївся в печінки, що на останку відібрав за своє від бурлаків. Осавула, панського підлизника і слугу, грав Теодор Мотичак, бездоганно, як звичайний панський підлизник та брехун. А вже пані Касівська своїм криком та дотепом вдоволила всіх слухачів. Вона, як здається, грала також три, або чотири ролі. Вона найбільше смішила публику, коли появилась зі солониною на грудях, яку вкрала в сусіда. Бурлаків грали: Михайло Чиж, Павло Вавро, Михайло Бараник і Йосиф Ляхович. Всі віддали свої ролі як артисти, хоч то всі були правдиві робітники. Андрій Корнецький грав як панський посіпака, бо він буком добре орудував. Пан Семенчук мав ролю, як правдивий фабрикант цукорні, котрий виплачував своїм робітникам. Він представляв правдивого російського Жида шахрая й ніхтоб не повірив, що то був Семенчук, що перший раз відіграв свою ролю. Жінку грала пані Ґуран, як правдива селянка, бездоганно. Юстина Древна й Юстина Корнецька виступали як селянські дівчата з граблями й веселили публику за кождим виступом. Кічан, Макара і панна Монастирська грали бурлачок досить добре. А Мирослав Монастирський грав першого музику та ще дотого був провідником орхестри, котра прикрашала своїми мельодіями в перервах. Любку відограла молода школярка Анна Бац досить добре, а її чоловіка І. Русінко бездоганно. Анна Ґуран помагала в співі.

Всіх аматорів публика часто нагороджувала своїми грімкими оплесками. Представлення провадилося під проводом учителя й режісера Теодора Мотичака, що положив немало труду коло того представлення, бо не легко було зібрати й навчити всіх аматорів, яких у тій штуці було до 32. Орхестра була під проводом Мирослава Монастирського, котрий проводив орхестрою цілий час без ніякої заплати.

Таке представлення здалося б що місяця. Тільки одно мене дивує, що в Аліквіппі, як мені сказано, є богато Українців, а не мають своєї української салі. Українську штуку показують вони на ворожій сцені. А прецінь кождий знає, що „в своїй хаті своя правда". Дай Боже побачитися набудуче в своїй хаті.

Гість.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю, 3-го січня, в годині 3-тій пополудни точно, в галі де звичайно. Просимо членкинь явитись на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання контр. комісії. Уряд на 1932 рік вибрано слідуючий: Олена Шкрабач, пр.; Анна Стрілець, заст.; Софія Гунька, секр.; Настя Воєціховська, заст.; Ева Геруля, кас.; Анна Максимців, заст.; Анна Пляків і Анастазія Грицак, контр. комісія; Катерина Луцишин, Анна Воляк і Анна Барнас, надз. хорих; Анна Шкробач і Тацька Бабів, до світла в церкві; Олена Добровольська і Софія Булавинець, господині в галі. — Марія Ходак.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в суботу, 2. січня, в годині 7.30 вечір, під ч. 435 Мейн ул. На сей мітінґ має явитися кождий член, бо в противнім разі буде караний після статута. — Йосафат Геречка, предс.; Ігнатій Ничка, кас.; Василь Матвіяс, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 2-го січня, в годині 7.30 вечір, в галі під ч. 72 Моріс вул. Проситься конче прийти на мітінґ, вислухати справоздання з господарки Клюбу за рік 1931 і вибрати уряд на 1932 рік. — Уряд.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться 1-го січня (на латинський Новий Рік), в годині 10-тій рано, в галі церковній. На сей мітінґ має кождий член явитися, бо буде звіт уряду і контрольорів за 1931 рік і вибір нового уряду на 1932 рік. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 2 січня, точно в годині 8-мій вечір, в Роб. Домі, 66-68 Іст 4-та вулиця. Проситься всіх членів прийти на ці місячні збори, бо справи дуже важні є до полагодження. Також всі ті, що довгують в товаристві, повинні вирівнати залеглости на цих зборах. Всі довгуючі члени не будуть мати права голосу на річних зборах. Коли хто має нового члена нехай приведе на ці збори. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє, що на річнім мітінґу 10 грудня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Йосиф Кобрин, предс.; А. Бирич, заст.; Н. Путас, фін. секр.; А. Романів, кас.; Ю. Бойко, рек. секр.; Стефан Остра, Ю. Савран і Я. Мартинів, контр. комісія; К. Гринис і М. Пахолок, надз. хорих; П. Кушнір і М. Смарж, до прапорів. Мітінґи будуть відбуватись у вівторок по 10-тій кождого місяця. Проситься членів приходити на мітінґи. — Ю. Бойко, рек. секр.

СТ. ЛУЇС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє, що на річнім мітінґу вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Мих. Бартіш, предс.; Микола Тильович, заст.; Мих. Кульчицький, кас.; Вас. Білик, заст.; Василь Голдак, фін. секр.; Микола Федчак, заст.; Мих. Стеців, рек. секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. св. Тройці, від. 320, повідомляє, що на річних зборах 13 грудня вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Теодор Тарас, предс.; Григорій Іванович, секр.; Григорій Шулька, заст.; Мих. Криж, кас.; Мих. Дмитрів, заст.; Семен Кузик, хоружий; Олекса Івахів і Йосиф Коваленко, доз. хорих; Петро Мармаш і Теодор Західний, контрольори; Микола Малко, дверник. Збори будуть відбуватись в другу неділю по першім під ч. 524 Волф ул. — Т. Тарас, предс.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що на річнім мітінґу 20 грудня, вибрано уряд на 1932 рік: Микола Підгайний, предс.; Ілько Вересюк, заст.; Михайло Колодруб, секр.; Іван Дишевський, мол. заст.; Филимон Сагатий, кас.; Іван Рудавський, заст.; Микола Лубоцький, Іван Дишевський, Мирон Загоруйко, контрольори; Теодор Фотій, Яків Стейкевич, надз. хорих на Істон; Андрій Ткач, надз. хорих на Філіпсбурґ; Григорій Яворський, Михайло Томко, хоружі. Мітінґи будуть відбуватись в третю неділю в місяці. — Михайло Колодруб, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Володимира, від. 65, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в пятницю, 1-го січня 1932 (на латинський новий рік), точно в годині 11-тій перед полуднем, в галі парохіяльній св. Володимира. На порядку дня є слідуючі точки: справоздання урядників і контр. комісії за 1931 рік, справа злуки відділів, справа реформи, справа нових родів обезпечення, справа безробітних членів, приймання нових членів до Бр. і У. Н. Союза. Проситься родичів, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, на тім мітінґу вписати. Будеться вибирати уряд на 1932 рік. Вище згадані точки мусять бути полагоджені всіми членами, тому обовязком є кождого члена бути присутним на тім мітінґу і висказати свою гадку. Не явившийся член підпадає карі після статута. — Теодор Федош, предс.; Михайло Довчак, кас.; Василь Левчик, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітінґ відбудеться в неділю 3-го січня, в годині 1-ій пополудни, в галі де звичайно. Кождий член має заплатити свої місячні вкладки і 30 ц. за календар. Буде вибір уряду на 1932 рік. — Павло Любінецький, предс.; Мих. Клюван, кас.; Юрій Ясінчук, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінґ відбудеться в пятницю, 1-го січня, в годині 3-тій пополудни, в галі [illegible] Дому, 214 Фултон ул. Обовязком є кождого члена прибути на мітінґ. На порядку дневнім буде полагодження недокінчених справ, справоздання урядників і контр. комісії, вибір уряду на 1932 рік. — І. Кіценко, пр.; М. Репега, кас.; К. Пілат, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що річний мітінґ відбудеться в суботу, 2-го січня, в годині 7.30 вечір, в галі під ч. 54 Ван Вінкел Еве. Проситься прибути на означений час. Буде справоздання урядників і контр. комісії. Довгуючі члени повинні вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Варан, предс.; [illegible] кас.; Н. Пігура, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольги [illegible] рабової, від. 47, повідомляє своїх членкинь, що річний мітінґ відбудеться в неділю [illegible] січня, точно в годині 2-гій пополудни, в Укр. Галі, 3-та і Карбон ул. Проситься усі члениці явитися на означений час. Буде справоздання урядників і контрольорів та вибір уряду на 1932 рік. Будем приймати нових членів і дітей до У. Н. Союза без вступного. Довгуючі члениці мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. [illegible], предс.; П. Паращак, секр.; [illegible], кас.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх членів, що дуже важні збори відбудуться дня 3-го січня. На тих зборах будуть здавати старі урядники свій звіт за минувший рік, як рівнож буде перебрання уряду на 1932. Також уде можна вступити до товариства без оплати вступного. Збори почнуться точно в годині 1-ій пополудни, в церковній галі при Блекстон ул. Заразом повідомляється, що уряд на 1932 рік є слідуючий: Михайло Камфонік, голова; Іван Познанський, заст.; Михайло Заяць, Корнило Фірман, секретарі; Станислав Шеньґо, касієр; П. Романович, І. Познанський, Р. Галоншка, контр. комісія. — П. Романович, гол.; Ф. Щірка, фін. писар; К. Фірман, рек. писар; Й. Галоншка, кас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (28)

Кілька діб Вепер і Тарзан ішли слідами Вазирів, поки прийшли до джунглів, за якими починалися володіння Тарзана. Подорож була важка й доводилося часто переходити болота джунглів і перепливати ріки. Тарзан спокійно пособляв Веперови, коли той не міг де перебратися сам. Тарзан ішов разом з Вепером, не виявляючи особливого зацікавлення ріжними пригодами. Він був занятий своїми думками.

Коли вже почали переходити володіннями Тарзана, де він кілька років жив і знав кождий кущик, кождий потічок, Тарзан не звернув особливої уваги на місцевість, гейби він тут ніколи не був і вона була йому незнайома. Це Веперови подобалося, бо він боявся того часу, коли Тарзан прийде до свідомости й може пригадати минуле. Вже наблизилися до того місця, звідки можна було бачити будівлі фарми, але нічого не видно було.

„Що це значить?" — подумав Вепер. Він почав здалека спостерігати, що серед Вазирів почався занепокоєний рух і вони з цілої сили побігли вперед. Там вони спинилися біля руїн фарми, оглядаючи обгорілі трупи своїх товаришів. Хвилюванню їх не було кінця. Вони щось кричали, розмахували руками й грозили комусь. Базулі, їх ватажок, почав викрикувати, що це діло рук Арабів, які захопили їх пана.

Тарзан і Вепер ізза кущів приглядалися чорним, які почали розгортати згарища, ніби там шукаючи слідів напасника. Тарзан дивився зацікавлено, але видно було, що він усе ще не розумів, що властиво сталося тут і яке це має до нього відношення. Вепер зрозумів, що це справа рук Абдула Зека. Тепер Вепер рішив, що годі чекати викупу за дружину від безпамятного Тарзана, а ліпше захопити ті дорогоцінности, які Тарзан має при собі.